

Після прийнятих **20 квітня 1990 року** сесією Івано-Франківської обласної Ради народних депутатів ухвал «Про впорядкування земельно-територіального устрою» і «Про розв'язання питань земельної реформи» в різних публікаціях і по радіо (особливо в обласних та районних, які, на той час, залишалися компартійними) почало з'являтися багато дезінформації... Про начебто: відсутність нормативних актів щодо землевпорядкування, передачі громадянам земельних ділянок, в тому числі для створення селянських (фермерських) господарств; незаконність проведення землевпорядних робіт з розв'язання питань земельної реформи на території області... При цьому починали лякати людей великими податками та начебто рабською працею... Створювалась атмосфера нетерпимості, сіялась недовіра до діяльності обласної Ради народних депутатів тощо...

Тому після засідання (4 вересня 1990) Президії обласної Ради народних депутатів я надав відповідну інформацію **в газеті “Галичина”** (перша демократична газета “Галичина”, заснована обласною Радою, і якій вірила переважна більшість галичан).

Публікація в розділі «Економіка» за 17 жовтня 1990 року.

Кроки земельної реформи

Як виконуються рішення обласної Ради народних депутатів

- **За попередніми розрахунками в області найближчим часом в особисте користування громадян буде передано додатково 99,7 тисячі гектарів землі, з них 38 тисяч гектарів ріллі.**
- **Для товарного виробництва продукції селянським (фермерським) господарствам вирішено надавати земельні наділи до 50 гектарів сільськогосподарських угідь, а також пасовища із загальною площею до 100 гектарів.**

*Реалізація прийнятих обласною Радою народних депутатів ухвал «Про впорядкування земельно-територіального устрою» і «Про розв'язання питань земельної реформи» дає підстави сподіватися, що вже в наступному році жителі області, передусім таких великих міст, як Івано-Франківськ, Коломия, Калуш, матимуть більший вибір овочів і фруктів, молочних продуктів і м'яса. На жаль, проведений нещодавно аналіз здійснення земельної реформи показує, що у багатьох районах в цьому напрямку просувається черепашачими темпами. І справа не в тому, що самі по собі питання передачі громадських угідь конкретним господарям вкрай складні і потребують вдумливої, неспішної роботи спеціалістів, ради з багатьма людьми, врахування багатьох обставин. Ні, не це нині гальмує процес землеустрою, особливо сільськогосподарських угідь. **Ось як оцінює ситуацію, що складається, начальник відділу землекористування, землеустрою і охорони земель облвиконкому О. Ковалів.***

Не люблю вирікати через газету будь-що, бо при виконанні функцій державного управління єдиним земельним фондом області намагаюся діяти згідно з встановленим порядком через відповідні служби і Ради народних депутатів. На мою думку, кожна публікація ставить певну мету. То автор прагне довести до відома багатьох людей якусь важливу інформацію, чи зробити рекламу або дати корисну пораду. А то трапляється, що все затівається заради того, аби збити читачів з пантелику чи на деякий

час завести їх в оману. Або й продемонструвати, наскільки автор розумний, а іноді просто заради «галочки», або начальник зобов'язав підлеглого спеціаліста виступити в газеті.

Сьогодні я поділюся з вами, шановні краяни, правдивою інформацією про хід реалізації в області земельної реформи. Бо ряд публікацій на цю тему в місцевих газетах перекручує фактичний стан чинності і творення законодавчих актів про землю та порядок їх застосування на нинішньому етапі. А це призводить до того, що подекуди місцеві Ради, землекористувачі, різні «консультанти» не виконують свої функції так, як вимагає закон, як зобов'язують правомірні ухвали вищестоящих органів влади, нарешті, як підказує здоровий глузд.

Земельний кодекс, який планується прийняти на сесії Верховної Ради України, може бути схвалений лише при умові, що він відповідатиме закону. В цьому випадку – Основам законодавства Союзу РСР і союзних республік про землю введеним в дію ще 15 березня цього року, зокрема і на Україні.

Кодекс лише уточнює і конкретизує ті чи інші правові

норми, і тому прикро стає, коли противники нового закону про землю вигадують, що Основи начебто лише союзні, а республіканських нема і невідомо чи взагалі будуть. Закон є, і він діє. Розробляється лише кодекс.

У зв'язку з введенням в дію Основ для передачі земель для товарного виробництва селянам вже весною, не чекаючи поки буде подано на розгляд проект республіканського кодексу, Верховна Рада УРСР 7 травня прийняла Указ «Про деякі питання вилучення і надавання земельних ділянок». Ним, зокрема, визначено, що остаточне рішення про надання селянським (фермерським) господарствам землі приймає районна або міська Рада народних депутатів. Та до цього часу жодна із районних Рад нашої області не скористалася цим правом. Більше того, Верховинська і Богородчанська районні Ради народних депутатів вперто відмовчуються і відраджують селян, які подали заяви і хочуть вийти на волю з колгоспу разом із землею. Тут посилаються на те, що, мовляв, ще нема на це закону, сприяючи новим агропромівським експериментам, створюють атмосферу нетерпимості навколо таких господарів.

Враховуючи, що наша область малоземельна, що у нас, на відміну від східних та південних областей України, великий дефіцит землі, та для розумного прискорення реформ в цій

галузі обласна Рада народних депутатів 20 квітня прийняла ухвали «Про розв'язання питань земельної реформи» та «Про впорядкування земельно-територіального устрою».

У травні облвиконком організував кущові семінари з головами районних, міських та сільських Рад, керівниками колгоспів і радгоспів, на яких розглядається порядок реалізації цих рішень. Проведено також практичні заняття з землепорядною службою, її працівників ознайомлено з тим, які документи і матеріали необхідно готувати, залучено до цієї справи спеціалістів філіалу УкрНДІземпроекту.

На сьогодні визначено території Рад усіх рівнів в розрізі населених пунктів, склад угідь та існуючих землекористувань, створено земельний банк даних. Проаналізовано також стан землекористування по семи земельно-кадастрових районах, дано оцінку інтенсивності використання земель та землеустрою, взято курс на комплексне проведення робіт по впорядкуванню території Рад, ґрунтоводоохороні. Особлива увага приділяється приміським зонам, природоохоронним, рекреаційним, заповідним територіям. Вже розроблено проект положення про розміри рентної плати за користування земельними наділами, яке опубліковане у минулому номері «Галичини».

На основі оцінки наявних земель і для їх найрозумнішого дальшого використання сільські, селищні, міські і районні Ради були зобов'язані до 1 вересня представити, як того вимагає законодавство, на розгляд і затвердження в обласну Раду народних депутатів матеріали про вилучення з громадських масивів товарного виробництва і передачі громадянам ділянок для ведення особистого підсобного господарства, садівництва і городництва. Причому місцеві Ради мали виділити землю всім бажаючим, незалежно від того, чи вони робітники, службовці, чи колгоспники. Бо перед законом всі рівні.

Основним критерієм при визначенні розміру присадибної ділянки є вихід сільськогосподарської продукції в нормах споживання на душу населення. При цьому також враховується наявність землі та території Ради – всі землі, включаючи поля колгоспів, радгоспів, лісокомбінатів, а також в кожному конкретному випадку кількість членів в сім'ї, яка бажає вести особисте підсобне господарство. Відразу ж значну, що плата за користування присадибами залишається на нинішньому рівні – 40 копійок за сотку, якщо тільки не мінятиметься курс карбованця. При цьому враховуватимуться пільги окремим категоріям землекористувачів і розмір податку буде зменшуватися.

Граничні розміри присадиб залежать також від продуктивності землі. Остаточне рішення в цьому питанні приймають районні Ради. Ми рекомендуємо в сільській місцевості низинної частини надавати їх в розмірі до 0, 50 гектара, у передгірській - до 0, 65, а в гірській – до 1 гектара. У тих випадках, коли є п'ять і більше членів двору, радимо додавати по 0, 05 – 0, 20 гектара на кожного, але не більше 2 гектарів на двір. Крім цього, кожному двору, в якому утримується худоба, виділяється пасовище для колективного або індивідуального користування.

Після того, як в сільській, селищній і міській Раді з допомогою землевпорядної, архітектурної та інших служб визначають по картах, де будуть прокладені дороги, зведені культурно-побутові заклади, природоохоронні, рекреаційні, відпочинкові зони, виділяються масиви для присадиб, індивідуального будівництва, пасовищ, а також створюється невеликий земельний запас.

Більшість Рад народних депутатів провела цю роботу. За попередніми даними до 1 листопада обласна Рада остаточно передасть бажаючим громадянам додатково під присадиби, сінокоси і пасовища близько 99,7 тисячі гектарів земель, якими донедавна розпоряджалися господарства. Тут, однак, слід наголосити, що ніяке законодавство не передбачає повернення прадідівських чи

дідівських земель і ні в якому разі без згоди всіх зацікавлених сторін такі ділянки не вилучаються.

На мій погляд, поки що далеко не всі, хто бажає обзавестися землею, враховані у цих цифрах. І не всі сільські Ради знають, як необхідно цю роботу проводити. Та замість того, щоб надолужувати прогаяне, переймати досвід, подекуди зволікають з земельною реформою. Багато хто недооцінює значимості цієї справи.

Всі інші продуктивні сільськогосподарські угіддя, які не будуть передані в особисте користування населення, служитимуть для товарного виробництва. Форми його ведення можуть бути різні: колгоспи, радгоспи, кооперативи, селянські або фермерські господарства. Всі вони будуть рівні перед законом і сплачуватимуть однакову земельну ренту. Головне, щоб господарство було ефективним, щоб виробники строго дотримувалися правил охорони і використання землі, як це передбачено Основами законодавства Української республіки про землю. Зазначу, що в цьому законопроекті, у підготовці якого, до речі, брав особисту участь, всі основні положення відповідають Основам законодавства Союзу РСР і союзних республік про землю. Лише передбачено жорсткіші нормативи щодо її охорони та раціонального використання. Тому районним Радам потрібно було вже давно, не очікуючи кодексу,

розпорядитися тими масивами, які передбачається відвести для розширення присадиб, під індивідуальне та інше будівництво, пасовища для худоби громадян.

Президія обласної Ради народних депутатів на засіданні 4 вересня розглянула питання про хід реалізації земельної реформи, вказала недоліки і зобов'язала районні та міські Ради завершити підготовку необхідних матеріалів, розглянути їх і прийняти відповідні рішення. Багато Рад та їх спеціально уповноважені органи відповідально поставилися до цієї роботи, прагнуть допомогти населенню стати повноправними господарями на своїй землі. Та все ж чимало людей продовжують оббивати пороги, плутатися в різних, часто надуманих, трактуваннях противників справжньої перебудови і відродження.

Публікуючи цей далеко неповний матеріал, звертаюся з проханням до нашого народу з розумінням поставитися до цього важливого питання, особливо на першому етапі реформи. Жителям сіл треба знати, що коли будуть визначені землі для товарного виробництва, то вже набагато важче буде збільшити присадибний фонд, колективні сади і городи, пасовища і сінокоси. Хто не зумів правильно зробити ці перші кроки і хоче виправити допущені помилки, повинен негайно дооформити необхідні документи і через районну (міську) Раду подати їх на

розгляд і затвердження в області. Будь-які необґрунтовані перешкоди прагненню селян одержати землю мають розцінюватися як антинародні дії, і за це службові особи повинні нести особисту відповідальність перед народом.

**Олександр КОВАЛІВ. Начальник відділу
землекористування, землеустрою і охорони земель
облвиконкому.**

P.S.

Після розгляду на засіданні Президії обласної Ради народних депутатів (*про Президію та інші нюанси того часу доцільно розказати окремо*) питання "Про хід реалізації земельної реформи", а також цієї публікації робота значно пожвавилась. На сесію обласної ради (30 жовтня 1990 року) я подав юридично оформлені матеріалів, які були успішно розглянуті й затверджені ухвалою "

[Про земельну реформу в Івано-Франківській області](#)

". При цьому, як один із показників, - обласною Радою було остаточно передано громадянам (станом на 1 листопада

Створювалась атмосфера нетерпимості, сіялась недовіра...

Написав Oleksander Kovaliv

Четвер, 25 червня 2009 22:17 - Останнє оновлення Субота, 28 листопада 2009 09:55

1990) 142 813 га. земель замість передбачуваних - близько 99,7 тисячі гектарів.